

Göinge Utbildningscenter 1

Plan mot diskriminering och kränkande behandling i Gymnasieskolan

Varje skola i Sverige skall årligen upprätta en plan mot diskriminering (enligt Diskrimineringslagen) och en plan mot kränkande behandling (enligt Skollagen). Vi på Göinge utbildningscenter har valt att kombinera dessa i en gemensam plan.

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling regleras främst i:
Skollagen (2010:800), 1 kap, 5 § .

"Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling."

Diskrimineringslagen (2008:567), 3 kap.

"Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder."

Förordning (2006:1 083) 2 § "En plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för"

Planen gäller: LÅ 2022/2023

Revideras: Aug 2023

Ansvarig: Ayad Abdullah rektor

Innehåll

1. Vår vision
2. Delaktighet
3. Utvärdering
4. Främjande insatser
5. Kartläggning
6. Förebyggande åtgärder
7. Rutiner för akuta situationer

1. Vår vision

På Göinge utbildningscenter ska alla elever känna sig trygga och bli respekterade, oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Vi har nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Genom att skapa goda relationer arbetar vi för att ALLA ska känna trygghet och trivsel. Att verka för hälsa, trygghet och lärande på Göinge Utbildningscenter handlar om att skapa tillitsfulla relationer mellan eleverna, hemmet, skolan och vårt samhälle. Som förebilder för våra ungdomar strävar vi efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet, vilja och lust att lära.

2. Delaktighet

Elevernas delaktighet

I början av varje termin informeras eleverna om planen mot diskriminering och kränkande behandling och tillsammans med mentor diskuteras planen och dess innehåll. Eleverna genomför en trivselenkät varje termin. Elevrådet är delaktiga i eventuella ändringar av skolans ordningsregler. Elevrådet träffar ledning för gemensam utvärdering av trivselenkäterna och skol enkätsutvärderingarna.

Vårdnadshavares delaktighet

Vårdnadshavare informeras om planen mot diskriminering och kränkande behandling via höstens föräldramöte. Planen mot diskriminering och kränkande behandling presenteras även under utvecklingssamtalen. Planen läggs ut på skolans hemsida. Föräldramöte är inplanerat 13 sept 2022.

Personalens delaktighet

Ledningsgruppen är ansvarig för utarbetandet och sammanställningen av planen. I början av varje termin går rektor igenom planen med all personal. Mentorer är skyldiga att gå igenom planen varje år med sina mentorselever och informera vårdnadshavare om planen och dess innehåll. Under året är all personal delaktiga i arbetet att revidera aktiviteterna till planen och arbeta med den i undervisningen. Arbete och aktiviteter som rör normer och värden är en punkt på dagordningen vid arbetslagsmöten. Normer och värden är ett av skolans fokusområden. Planen tas upp på arbetslagsmöten, EHT och ledningsträffar.

Värdegrundsarbetet finns integrerat i kursplaner och undervisning. Skolans värdegrund är tydlig vad gäller demokrati, människosyn samt jämställdhet där pedagogerna är förebilder i klassrummet, men skolan är också medveten om att alla elever också är olika. Samtal kring värden och normer sker därför kontinuerligt där eleverna ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt samt att väga olika ställningstagande mot varandra.

Förankring av planen

Planen mot diskriminering och kränkande behandling hålls levande genom återkommande information och diskussion kring olika diskrimineringsgrunder och olika slags kränkningar. Trygghetsteamet tillsammans med elevhälsoteamet tydliggör rutinerna för personalen och

för eleverna vid anmälan om befarad kränkande behandling. Mentorerna är skyldiga att gå igenom planen varje år med sina mentorselever och informera vårdnadshavare om planen och dess innehåll.

3. Utvärdering

Hur har förra årets plan utvärderats?

Planen har utvärderats i skolans trygghetsteam och resultaten presenterades under en arbetsplatsträff med all personal. Utvärderingen har sedan legat som grund för årets plan.

Delaktiga i utvärderingen av förra årets plan

Personal, ledning och elever.

Vad blev resultatet av utvärderingen?

Det främjande arbetet

- Trygg skolmiljö

Normer och värden har varit ett av skolans fokusområden. Samtal kring värden och normer har skett kontinuerligt i klassrummet där eleverna getts möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt samt att väga olika ställningstagande mot varandra.

Under läsåret har personal från EHT tillsammans med mentorerna under elevernas mentorstid (en dag/vecka) gjort aktiviteter från materialet "Spela roll". Eleverna har getts möjlighet att synliggöra sin egen roll i olika situationer, eller i samhället i stort, samt fått möjlighet att reflektera och diskutera kring olika val man som människa gör. Eleverna har även getts möjlighet att utveckla strategier för att hantera olika situationer på ett konstruktivt sätt.

Personal har ätit lunch tillsammans med eleverna för ökat vuxennärvaro och trygghet.

- Goda relationer

Mentornas uppdrag har förtydligats, där tex rutiner och arbetsgång gällande frånvarande elever har blivit tydligare. En hög vuxennärvaro ute i korridorer och bland eleverna har bidragit till att personalen har god relation med eleverna. Vi har 1 veckas "uppstartsaktiviteter" för att främja gemenskap. Aktiviteterna har varit både klassindelade och klassöverskridande.

- Studiero

Tvåläraresystemet upplevs fortsatt positivt av både pedagoger och elever enligt skol enkätsutvärderingarna. Pedagogerna har haft möjlighet att ge stöd till flera elever och vid behov att dela på elevgrupperna. En hög andel elever uppger att de känner trygghet och studiero. Elevhälsoteam på introduktionsprogrammen har varit framgångsrikt och har varit en viktig del i vårt förebyggande och främjande arbete.

Det förebyggande arbetet

- Intensifiering av arbetet kring planen mot diskriminering och kränkande behandling genom att skapa rutiner. Synpunkter/händelser/kränkningar kan lämnas närsomhelst till personal på skolan

Under läsåret har skolan haft 18 kränkingsärenden, där merparten varit under ht 21 (12 st). Att ärenden var många ht 21 kan vara ett resultat av att skolan har blivit bättre på att upptäcka kränkningar samt att anmäla och utreda då skolan har under läsåret arbetat för att förbättra rutiner kring kränkningar. Minskningen under vt 22 kan bero på att Språkintruktionsklasserna flyttade till samma lokaler som övriga IM och att elevhälsans personal därför har kunnat ge ett bättre stöd till dessa elever.

-Handlingsplan för elever som missbrukar narkotika

Är upprättat. Drogpolicyn har gått igenom i alla klasser vid uppstart av EHT

-Högre svarsfrekvens på trivselenkäten.

Arbetet fortsätter, svarsfrekvensen höjdes med tre deltagare.

Årets plan ska utvärderas senast

31 Aug 2023

Hur ska årets plan utvärderas?

Planen förankras hos elever såväl som personal och utvärderas enligt skolans årshjul.

HT

Augusti: Planen presenteras till personal och elever. Planen uppdateras senast 31 aug.

September: Skolans trygghetsteam går igenom planen inför trivselenkäten.

Oktober: Alla elever besvarar den gemensamma trivselenkäten.

November: Enkätsvaren sammanställs av trygghetsteamet sedan presenteras till skolans processteam. Resultaten tas upp på elevrådet/studeranderåd.

December: Planen uppdateras inför vårterminen.

VT

Januari: Planen tas upp med personal och elever.

Februari: Skolans trygghetsteam går igenom planen inför vårens trivselenkät.

Mars: Alla elever besvarar den gemensamma trivselenkäten.

April: Enkätsvaren sammanställs av trygghetsteamet sedan presenteras till skolans processteam.

Maj: Skolans processteam analyserar trivselenkäten. Resultaten tas upp på elevrådet/studeranderåd.

Juni: Planen uppdateras inför höstterminen.

Ansvarig för att årets plan utvärderas är

Ayad Abdullah, rektor

4. Främjande insatser

Namn

Skolans förebyggande och främjande arbete - arbete kring normer och värden.

Områden som berörs av denna insats

- Kränkande behandling
- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Mål och uppföljning

Ledorden samsyn, glädje och kunskap ska genomsyra all verksamhet på Göinge Utbildningscenter.

Ingen elev ska utsättas för kränkande behandling pga kön, etnicitet, ålder, religion, funktionsnedsättning och sexuell läggning. Personalen ska ha utbildning i de sjuka diskrimineringsgrunderna. Skolans främjandearbete handlar om att skapa en skolmiljö där alla elever känner sig trygga.

Skolans övergripande främjande mål är:

- **Trygg skolmiljö**
- **Goda relationer**
- **Studiero**

Målen följs upp på arbetslagsmöte, processmöte, studeranderåd, elevhälsoteam (EHT) och trygghetsteamet.

Åtgärder för att nå målen

- EHT träffas varje vecka för att arbeta med främjande och förebyggande insatser. Här ingår rektor, kurator, specialpedagog, speciallärare, socialpedagoger, studie- och yrkesvägledare och skolsköterska.

- Trygghetsteamet träffas 2 gånger per termin med fokus på insatser för att öka dialog, trygghet och rutiner vid kris, våld och hot. Här ingår rektor, kurator, socialpedagog och en pedagog från varje arbetslag.

- Personalen arbetar för samsyn kring värdegrund, ordning och trivselregler. Tid för detta avsätts vid utvecklingsdagar och i arbetslagen.

- Identifiera och utveckla lärmiljöer i skolans klassrum och digitala lärmiljöer. Utveckla det kollegiala lärandet, ta hjälp av socialpedagoger och arbeta med ”tvälärarsystem”.
- Tydliggöra förväntningar mellan personal – elev. (kommuniceras även till vårdnadshavare). Tydliggöra syfte med lektioner och återkoppla till kursmålen i undervisningen.
- Ett väl fungerande samarbete mellan EHT och pedagoger.
- Hög vuxennärvaro för att främja tillitsfulla och goda relationer

Ansvariga för insatsen

Skolans personal, rektor är ytterst ansvarig.

Tidpunkt för när insatsen ska vara klar

Det främjande arbetet pågår under hela läsåret

5. Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Eleverna svarar på en trivselenkät i mars och oktober. Varje undervisande pedagog ansvarar för att föra diskussioner i klassrummet och föra informationen vidare till elevhälsan löpande under läsåret.

Områden som berörs i kartläggningen

- Kränkande behandling
- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Hur har elever och föräldrar gjorts delaktiga i kartläggningen?

Eleverna har besvarat trivselenkäterna, kursutvärderingar och deltagit i klassvisa diskussioner. Vårdnadshavares delaktighet sker genom föräldramöte och utvecklingssamtal.

Hur har personalen gjorts delaktiga i kartläggningen?

Genom veckovisa arbetslagsträffar samt pedagogiska träffar.

Resultat och analys av kartläggningen

Trivselenkät elever: studiero, trygghet, motivation, trivsel**Studiero:**

VT 21			HT 21			VT 22		
totalt	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män
82%	88%	79%	82%	87%	79%	82%	89%	81%

VT 22 visar trivselenkäten att 82% upplever att de har studiero på lektionerna. Siffrorna är likadana HT 21 & VT 21. Tittar vi på hur eleverna svarat utifrån kön är det ytterst små förändringar. Kvinnorna har legat högre under alla 3 perioder.

Det framgår av kommentarerna i trivselenkäten VT 22 att mobilerna är ett bekymmer, och att ordningsregler inte följs. Arbetet med att ordningsregler ska följas måste fortsätta, det påverkar både elevernas och pedagogernas arbetsmiljö.

Trygghet:

VT 21			HT 21			VT 22		
totalt	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män
91%	90%	91%	89%	100%	84%	89%	94%	86%

Siffrorna totalt sett är i stort sett oförändrade. En hög andel upplever trygghet (89% VT 22) Fler kvinnor upplever trygghet än männen VT 22 och HT 21, vilket inte var fallet VT 21.

Motivation:

VT 21			HT 21			VT 22		
totalt	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män
78%	88%	72%	76%	74%	77%	74%	89%	67%

Totalt sett en liten nedgång i motivation. Det som sticker ut är det är stor skillnad mellan kvinnors motivation och mäns VT 22. Endast 67% av männen upplever att de har motivation jämfört med kvinnorna som ligger på 89%. Kvinnornas motivation minskade HT 21 och skillnaden mellan män och kvinnor var inte så stor medans kvinnornas ökade och männens minskade VT 22.

Trivsel:

VT 21			HT 21			VT 22		
totalt	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män
89%	90%	87%	77%	83%	74%	85%	89%	84%

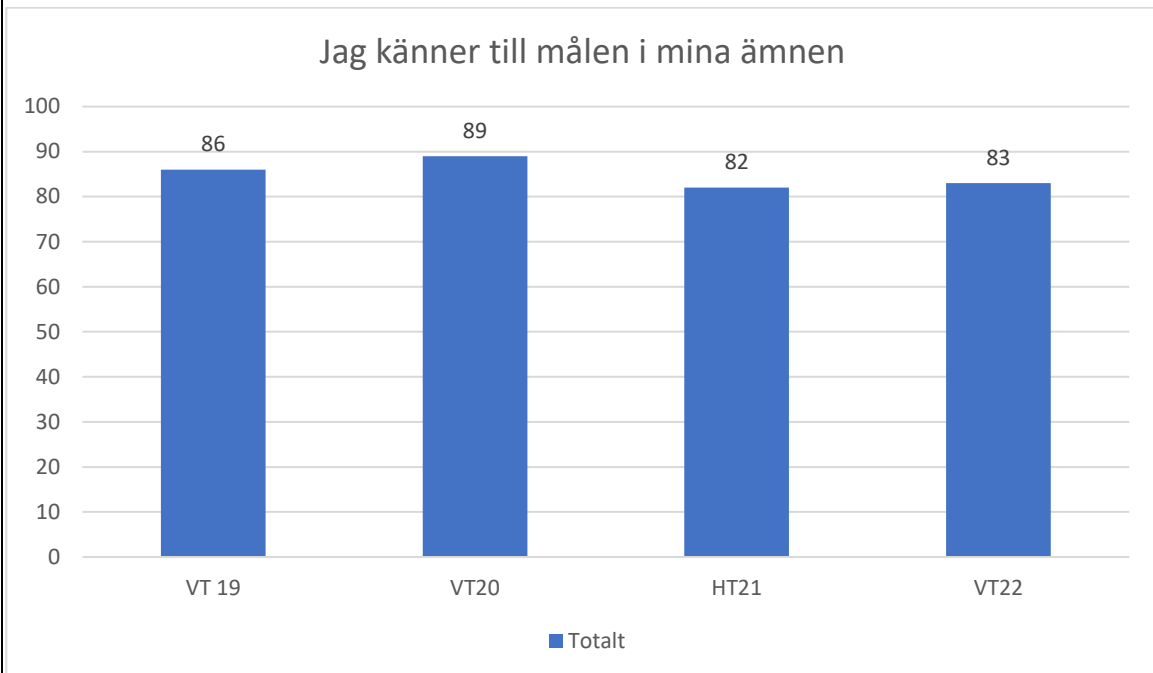
Totalt sett en nedgång i andel totalt sett som upplevde trivsel HT 21, men VT 22 ökar siffran och är nästan som VT 21 igen. HT 21 var skillnaden mellan kvinnor och män nästan 10% men VT 22 endast 5%. Under samtliga perioder har dock kvinnorna haft en högre andel som upplever trivsel än männen.

Några elever skriver i enkäten från VT 22 att dem vill ha mer och bättre mat för att orka med skoldagen. Några elever vill ha något roligt att göra på rasten. Några elever skriver att en del dagar är för långa. Våra elever önskar att fler svenska elever går här, en elev vill ha uppmuntran för att komma till skolan.

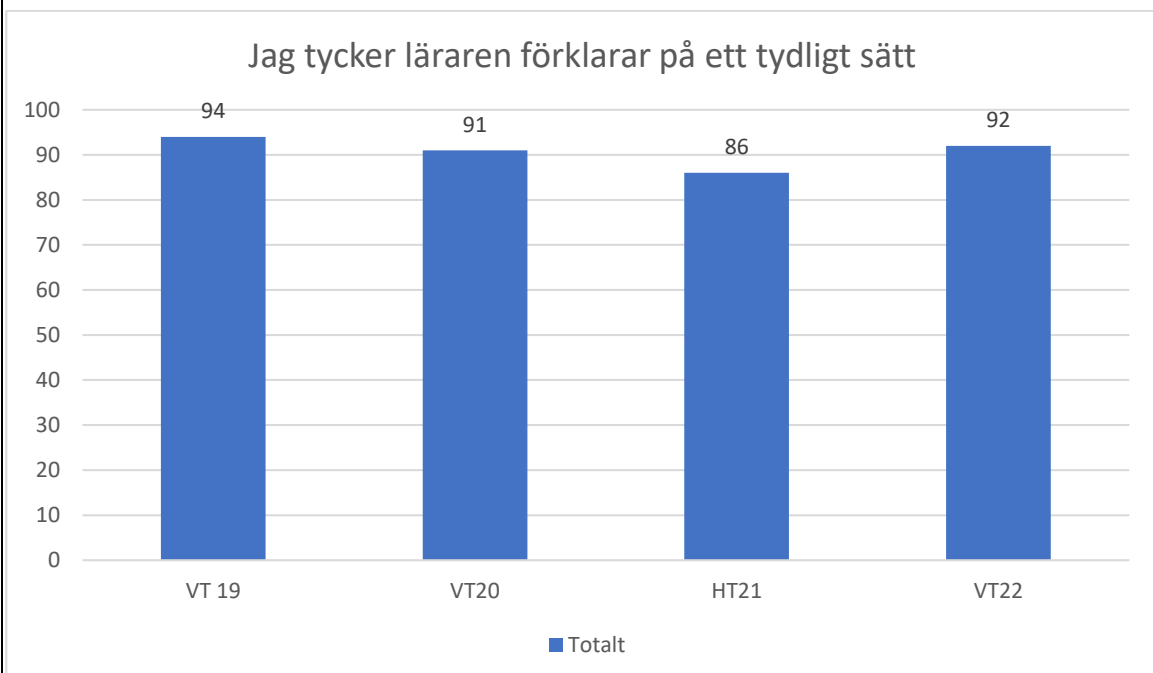
Vi är trångbodda på GUC, eleverna behöver ett utrymme där de kan umgås, ett uppehållsrum. Vi behöver uppmärksamma och motivera elever som riskerar att få hög frånvaro tidigare än vad vi gör idag.

Sammanfattningsvis ligger kvinnorna högre inom alla 4 områden där motivation är det som sticker ut och där skillnaden mellan män och kvinnor är störst.

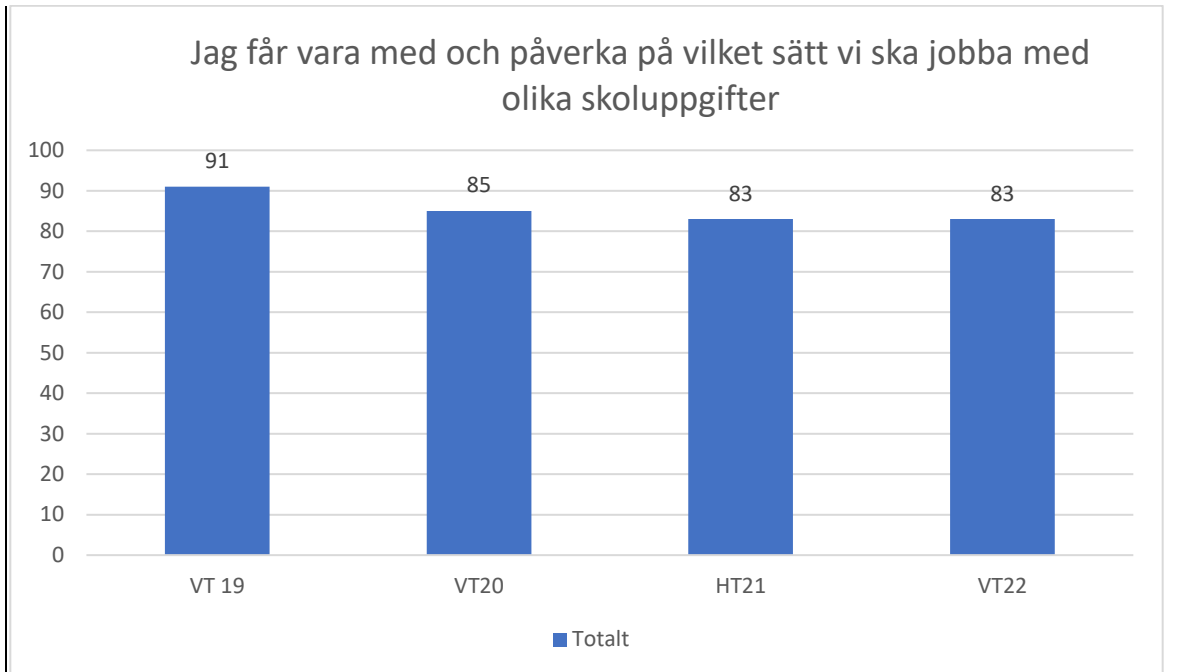
Något vi behöver bli bättre på är att få fler svaranden på trivselenkäten. VT 22 svarade 62% på enkäten där 53% av kvinnorna svarade och 73% av männen.

Kursutvärdering elever:

Inga stora förändringar jämfört med tidigare terminer

En nedgång HT 21 men VT 22 uppe på en mycket nivå igen

En minskning av elever som upplever att de får vara med och påverka undervisningen

Övrigt: Många nämner i kursutvärderingen VT 22 att man är positivt till att det finns 2 lärare i klassrummet.

6. Förebyggande åtgärder

Namn

Förebyggande arbete - insatser för identifierade problemområden

Områden som berörs av denna insats

- Kränkande behandling
- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Mål och uppföljning

- Studiero

- Bättre kartläggning

- Trivsel under raster

Målen följs upp på arbetslagsmöte, processmöte och elevrådet.

Åtgärder

Studiero:

- Följa trivselreglerna
- Intensifiering av arbetet kring planen mot diskriminering och kränkande behandling genom att skapa rutiner.

Bättre kartläggning för bättre riktade insatser:

- Få svar från fler elever på trivselenkäter och kursutvärderingar
- Rektor träffar representanter för olika elevgrupper, i elevråd och intervjuar dem om trivsel på skolan.

Trivsel under raster:

- Ökad vuxen närvaro i skolans korridorer.
- Cafévagnen.
- Personal äter tillsammans med elever i matsalen under skoltid.
- Hög vuxennärvaro för att undanröja konflikter

Övrigt förebyggande arbete:

- Fortbildning. ”Förebyggande hot och våldsutbildning” från Add Secure för all personal.
- Info till nyanställda om planen mot diskriminering och kränkande behandling.
- Vårdnadshavare och personal svarar på enkäten samverkan med hemmet i maj och oktober för att få en samlad bild över elevers, lärares och vårdnadshavares syn på skolans pedagogiska och sociala miljö.

Motivering till vald åtgärd

Rutiner och tydlighet skapar trygghet och studiero.

Ett effektivt förebyggande arbete förutsätter en bra kartläggning där man identifierat risker/hinder.

I nuläget är det svårt på grund av trångboddhet att skapa rum för umgänge mellan ungdomarna. Därför satsar vi på en hög vuxennärvaro för att skapa goda relationer och undanröja konflikter. Cafeet är dock ett ställe där ungdomarna kan umgås som är positivt för trivseln

Ansvariga för insatsen

Skolans personal, rektor är ytterst ansvarig.

Tidpunkt för när förebyggande åtgärd ska vara klar

Aug 2023

7. Rutiner för akuta situationer

Policy

Det är den utsatte elevens upplevelse som avgör om beteendet eller handlingen är kränkande eller oönskad. Om en elev utsatts för trakasserier eller kränkande behandling måste åtgärder vidtas snabbt. All personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att agera skyndsamt (inom 24 h). Anmälan skall göras till rektor. Rektor ansvarar för utredningen.

Rektor beslutar om ska spegla kränkningens omfattning och karaktär. Målet med åtgärderna är att skapa en trygg situation och lärmiljö. Åtgärderna ska avhjälpa akuta situationer samt ge långsiktiga lösningar. När skolan haft en uppföljning och åtgärderna avslutats är det viktigt att den utsatte känner sig trygg och vet vart den ska vända sig om något händer igen.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Hög vuxennärvaro. Dels genom tvåläraresystem och dels genom att elevhälsans personal finns nära eleverna och undervisande lärare för att ha hög vuxen närvaro. Fokus på relation med eleverna. Även här stöttar elevhälsan upp lärarna genom att finnas tillgängliga för eleverna.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Samtlig personal

Rutiner för att utreda och åtgärda när en elev kränks av andra elever

Personal som eleven tar kontakt med lyssnar på vad eleven berättar. Ta kontakt med den utsatta eleven (om ej samma) och var lyhörd för elevens önskemål. Ta reda på vad som hänt från den som blivit utsatt och den/de som kan ha eller har utövat handlingen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Om en anställd på skolan är den som utför en kränkning mot elev ansvarar rektor för utredning och åtgärder. Även dessa fall ska rapporteras till EHT. Om en rektor på skolan är den som utför en kränkning mot en elev eller en anställd ansvarar verksamhetschef för utredningen och åtgärder.

Rutiner för uppföljning

Uppföljning sker inom en vecka med inblandade elever för att undersöka om kränkningen har upphört.

Ytterligare uppföljningssamtal ska hållas inom en månad såväl för den som diskriminerats som för den som diskriminerar.

Uppföljningen ska innehålla en utvärdering av åtgärderna.

Kurator ansvarar att stödsamtal erbjuds med den som utsatts för kränkning

Rutiner för dokumentation

Anmälan om kränkande behandling fylls i och lämnas till rektorn. (Hämtas på Ögat: <http://inet.ostragoinge.se/dokumentarkiv/blankettarkiv/> under gymnasieskolan, ”diskriminering/trakasserier/kränkande behandling: anmälan”). .

Vem är ansvarig?

Rektor ansvarar att utredningen genomförs. Är den diskriminerande eller den/de som diskriminerar omyndiga ska vårdnadshavare kontaktas.

Rektor gör en bedömning i varje enskilt fall om kränkningen är så allvarlig att den skall anmälas till socialtjänst och/eller polis.

Utifrån situationen upprättar rektorn i samråd med mentor och EHT ett åtgärdsprogram mot kränkande behandling. För omyndig elev görs detta i samråd med vårdnadshavare.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]

- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]

- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier] • Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

* Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]

* David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]